

**Jó példák gyűjteménye a
kultúrák közötti párbeszéd
témakörben**

Jó példák gyűjteménye a kultúraközi párbeszéd témakörében

2008 A kultúrák közötti párbeszéd európai éve volt az EU-ban, ennek továbbviteleként ajánljuk figyelmükbe az összeállításunkban szereplő, a témához kapcsolódó projekteket, melyek magyarországi szervezetek kezdeményezésében zajlottak-zajlanak.

Az Európai Unió 2008-at A kultúrák közötti párbeszéd európai évének nyilvánította, ennek kapcsán számos rendezvény és programsorozat zajlott az EU tagállamaiban és Magyarországon is. A Külügyminisztérium a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségen keresztül 2008 őszén meghirdetett pályázatának célja az volt, hogy a témába vágó, már megvalósult jó gyakorlatokat szélesebb körben ismertté tegye, és új helyszíneken megvalósítsa. A KultúrPont Iroda ezen a pályázaton nyert támogatást, és vállalta e követendő példák felkutatását, népszerűsítését és terjesztését.

Irodánk elsőször egy saját pályázat keretében **összegyűjtötte** azokat a **már megvalósult, részletesen kidolgozott koncepcióval rendelkező kezdeményezéseket, amelyek elindítják vagy támogatják a kulturális párbeszédet, és/vagy hozzájárulnak az interkulturális kompetenciák fejlesztéséhez.**

A pályázatra beérkezett anyagok közül négy nyertest hirdettünk; jelen összeállításunkban ezeket a kezdeményezéseket mutatjuk be. A kiválasztott gyakorlatokat nemcsak népszerűsítjük, hanem a megvalósításban anyagi és szakmai támogatást is nyújtunk.

„Csatornatisztítás”, avagy Kreatív médiapedagógia a hatékony interkulturális együttműködésért

A Mérei Intézet a fővárosi fenntartású oktatási intézmények széleskörű pedagógiai szolgáltatójaként és az ország más régiói számára innovatív pedagógiai know-how-k kifejlesztőjeként működik. Mozgókép és médiaismeret területének munkatársai 8 éve tartanak továbbképzéseket, bemutatóórákat, a 2008-ban Multikulturális nevelés néven létrejött terület pedig toleranciára neveléssel, interkulturális kompetenciák fejlesztésével, a multikulturális együttneveléssel kapcsolatos pedagógiai problémákkal foglalkozik, tart tréningeket.

A pályázatban bemutatott kezdeményezés lényege **a kreatív médiapedagógiai módszerek adaptációja a különböző kulturális háttérű csoportok együttműködésének javítására.** Célja a különböző kulturális háttérből érkező résztvevők kommunikációjának javítása, kommunikációs csatornájuk (előítéletektől, játszmákon alapuló panelektől való) megtisztítása a hatékony kooperáció érdekében, amelynek feltételei a minél realisabb ön- és társismeret, az ezen alapuló ön- és másikba vetett bizalom, az empátiás, kommunikációs és helyzetmegoldó készség, valamint a motiváció az együttműködésre.

Mindez egy **kétnapos tréning** keretében valósul meg, ahol a résztvevők, akik különböző etnikumok körülbelül egykorú tagjai, a tréning során sok esetben a megszokottól eltérő csatornán, audiovizuális nyelven kommunikálnak egymással. A tréning vezetői egy mozgóképtanár és egy pszichológus, a munkában ezen kívül részt vesz még két filmes asszisztens is. A programban szerepel videós önportré készítése, amelynek célja az ön- és társismeret fejlesztése, filmrészletek elemzése az előítéletek csökkentéséért, az önbizalmat és a másikba vetett bizalmat erősítő szituációs játékok és kreatív mozgóképes gyakorlatok. Az utóbbiakról forgatott felvételekből az első nap estéjén kisfilm készül, amit a második nap során a csoport szintén feldolgoz, és ami később más, hasonló tréningeken is felhasználható.

A tréning **célja a kulturális különbözőségekből származó belső, és a külvilág felé is megnyilvánuló konfliktusok háttérének megértésén és interkulturális közegben használatos kommunikációs technikák begyakorlásán keresztül a kultúraközi együttműködési képesség fejlesztése.**

A 2008 januárja óta működő *Dévaványai Dobfesztivál Kulturális Egyesület* annak köszönheti létrejöttét, hogy az először 2002-ben megrendezett Dobfesztivál az elmúlt hét év során a kezdeti 30-40 fős tűz körüli dobolásból néhányezer fős összművészeti fesztivállá nőtte ki magát. Az egyesület részt vett más projektekben is, A kultúrák közti párbeszéd európai éve 2008 programsorozatba a One World Projecten keresztül került be.

A *Kultúrhang projekt* elődje a Tilos Rádióban 2008. februártól májusig négy alkalommal megvalósult Tematikus Hetek című kezdeményezés volt. A Kultúrhang célja, ami egyben a Tematikus Hetek célkitűzése is volt, hogy *tematikus rádióműsorok útján átfogó és hiteles, életszerű és emberi képet fessen nagy kultúrkörökről, ezáltal elősegítve az ismeretlentől való idegenkedésen alapuló előítéletek csökkentését és a globális tájékozottság növelését.* A műsort szakértői interjúkból és világzenei betétekből felépülő sorozatok alkotják, amelyek az ősi kultúráktól kezdve Afrikán és a Közel-Keleten át az Euro-Mediterrán térségig veszik sorra a különböző kultúrköröket. Egy-egy tematikus hét egy szűkebb területre, például a kultúra és a művészetek témakörére koncentrál, melyben a kulturális különbségek mellett a közös vonások is hangsúlyt kapnak.

A tervek szerint a műsorok interneten is hozzáférhetőek lesznek podcastok formájában, így lehetőség lesz az elhangzott adások utólagos meghallgatására, valamint kommentezésére, szavazásra és egyéb visszacsatolásokra is. A különböző rögzített tartalmakból egy adatbázis fog felépülni, mely többféleképpen bővíthető és újrapublikálható, változatos formában tovább terjeszthető.

A Tematikus Hetek hatására a hallgatók az interkulturális ismeretek befogadása után tájékozottabbak lettek és szélesebb látókörrel rendelkeznek a különböző kultúrák megítélését illetően, mely szemléletet remélhetőleg közvetlen környezetük felé is továbbítják. Mindez elősegíti a tolerancia iránti elkötelezettséget és az előítéletek csökkenését.

Történelmi séták vallások és kultúrák között

A *Zachor Alapítvány a Társadalmi Emlékezetért* civil oktatási szervezet, melynek célja, hogy kiemelve a tolerancia-oktatás és az emberi jogok oktatásának fontosságát. Feladatuknak tekintik, hogy munkájuk során olyan pozitív gondolkodást indítsanak el, mely az interkulturális társadalmat, a sokszínűséget és a másságot értéknek tekinti, valamint hogy a fiatalokat megtanítsák arra, hogy ki tudjanak állni mindezekért az értékekért, tiszteljék és kölcsönösen elfogadják egymást.

Programjukban *középiskolás diákok csoportjait ismertetik meg egy-egy kulturálisan, etnikailag és vallásilag összetett terület történetével, történelmi séták keretében.* Az együtt élő társadalmi rétegek vallási és kulturális emlékeinek bemutatásával megismertethetők a diákokkal nemcsak ezek a kultúrák külön-külön, hanem az is, hogyan élhetnek együtt ezen értékek képviselői. A séták vezetői maguk is diákok, akiket előzetesen egy 6-8 alkalomból álló minikurzuson készítenek fel, és akiktől diáktársaik sokkal hitelesebbnek fogadják el a hallottakat, így az elért eredmények sokkal jobbak lesznek. A séták útvonalát és tematikáját előre kidolgozzák, valamint a diákcsoportokat is felkészítik előzetesen, de a séta közben fontos elem a spontaneitás, a párbeszéd, tehát nem egyirányú előadás zajlik, hanem a csoport tagjai is kérdezhetnek, beszélgetnek a velük hasonló korú vezetővel.

Rövid távon a program célja az érdeklődés felkeltése, a közvetlen ismeretterjesztés alternatív, informális pedagógiai módszerekkel: az adott kulturális értékek közvetítése. A hosszú távú cél az, hogy *a résztvevők elfogadóbbá váljanak a kulturális sokszínűség iránt, a kultúrák közötti kapcsolatot, átjárhatóságot alapvető értéknek tekintsék.*

A program sikeresen valósul meg a régi pesti Zsidónegyed területén, népszerű például iskolák tanulmányi kirándulásának részeként, de a helyi viszonyokhoz igazítva és természetesen az adott

helyszínt jól ismerő szakemberek bevonásával megvalósítható az ország számos helyszínén, például Szentendrén vagy Pécsen is.

Hegyen völgyön, csillagok közt

A *Hegyen, völgyön, csillagok közt* program a *Europe Direct* Bács-Kiskun Megyei Európai Információs Pontja és a *Katona József Könyvtár* közös kezdeményezése. A *Europe Direct* Bács-Kiskun Megyei Európai Információs Pont az Európai Bizottság, a Bács-Kiskun megyei Önkormányzat és Kecskemét Megyei Jogú Város támogatásával végzi 2000. óta európai uniós tájékoztató munkáját. A *Europe Direct* iroda a *Katona József Könyvtárban* működik, így az egyes feladatok végrehajtásában a könyvtár szakemberei is részt vesznek. Tevékenységükben az információs tájékoztatás mellett kiemelkedő fontosságú a különböző népek, főként az európai uniós tagok kultúrájának bemutatása.

A *Hegyen völgyön, csillagok közt* program tulajdonképpen *interaktív mesejátékszó*. Célja: a 6-12 éves korosztály bevezetése a kultúrák sokszínűségén keresztül az Európai Unió alapvető megértésébe. A *Vándormuzsikus* (stilizált díszletekkel, kellékekkel) képzeletbeli utazásra hívja a fiatalokat Európába. Halad a *Vándormuzsikus* – egy közös dalt énekelve, amit a helyszínen tanulnak meg a résztvevők – a kontinens felett, majd leszállunk egy –egy ország felett. A mese megelevenítése a gyerekek bevonásával történik. *A különböző - lengyel, ír, német, magyar - népek meséin, zenéjén keresztül megismerjük, hogy melyek a hasonlóságok és nemzeti sajátosságok a nemzetek közt.*

A közel másfél órás játék nagy élmény a résztvevőknek. A közös aktív játékban sokkal mélyebben, átélhetőbben rögzülnek a gyerekekben azok a lényeges ismeretek, hogy mit jelent együtt lennünk különböző népekkel egy közösségben, ahol különbözőek vagyunk ugyan, de nagyon sok lényeges dologban azonosak is. A mesék kiválóan alkalmasak az emberek legfontosabb tulajdonságainak megismerésére – szeretet, ügyesség, igazság, összefogás –, a gyerekek a különböző helyzeteket közösen, játékos keretek között élik át.

Bővebb információ:

A KultúrPont Iroda honlapján:

www.kulturpont.hu/jogyakorlat

Ez a dokumentum az Európai Unió pénzügyi támogatásával készült. A benne foglalt nézetek KultúrPont Iroda nézetei, és ezért semmiképpen sem tekinthetők az Európai Unió hivatalos állásfoglalásának.

A KultúrPont Iroda működésének fő támogatója az Európai Unió Bizottsága és az Oktatási és Kulturális Minisztérium.